Kuch — adolatda

Adolat

Ozbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan · 2001 yil 13 aprel · juma · № 15 (302) · sotuvda erkin narxda

● Ҳозирги энг муҳим, энг долзарб вазифамиз – жамиятимиз аъзоларини, авваламбор, вояга етиб келаётган ёш авлодни камол топтириш, уларнинг қалбида миллий ғоя, миллий мафкура, ўз Ватанига меҳр-садоқат туйғусини уйғотиш, ўзлигини англаш, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялашдан иборатдир.

Ислом КАРИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг

ҚАРОРИ

ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг бешинчи сессияси 2001 йил 11 май куни Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
2001 йил, 9 апрель.

* * *

Олий Мажлиснинг бешинчи сессияси муҳокамасига қуйидаги масалаларни киритиш назарда тутилмоқда:

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2000 йилдаги ижроси ва 2001 йил биринчи чорагидаги ижроси тўғрисида.
2. «Прокуратура тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни (янги таҳрири) лойиҳаси ҳақида (иккинчи ўқиш).
3. «Мудофаа тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни (янги таҳрири) лойиҳаси ҳақида (иккинчи ўқиш).
4. «Махсус юклар ва ҳарбий таркибларнинг транзити тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида (иккинчи ўқиш).
5. «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида (биринчи ўқиш).
6. «Аҳолини сил касаллигидан муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
7. «Интеграл микросхемалар топологияларини ҳуқуқий муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси ҳақида.
8. Лицензияланиши лозим бўлган фаолият турлари рўйхати тўғрисида.
9. Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида.
10. Бир қатор шартномалар ва битимларни ратификация қилиш тўғрисида.

Шу билан бир қаторда депутатлар муҳокамасига Олий Мажлиснинг ваколат доирасига кирувчи бошқа масалаларни ҳам киритиш мўлжалланмоқда.

«АНТЕКС» акционерлик жамияти тўқимачилик иншооти қурилиши 1994 йилнинг январида бошланган эди. Ўшанда ип йигирув, тўқимачилик, тикувчилик фабрикалари, қайта ишлаш ва экспорт қилиш тармоқларидан иборат бўлган бу корхонани Андижон вилоятининг Шаҳрихон, Асака, Олтинкўл ҳамда Булоқбоши туманларида жойлаштириш мақсадга мувофиқ деб топилганди. Фабрикаларнинг турли туманларга жойлаштирилиши аҳолини иш билан таъминлашда анча қулайлик туғдирди. Иншоот тўла қувват билан ишга туширилса, 1750 нафар ишчи ишлайди. Ўтган йили акционерлик жамияти тармоқларида 2700 тонна йигирув маҳсулотлари тайёрланди. Тикувчилик фабрикасида эса 3 миллион дона болалар ва эркаклар кийими, шим ишлаб чиқарилди. Ҳозирда корхона қуввати йил сайин ўсиб бормоқда.

СУРАТДА: хиссадорлик жамияти тўқувчиси Маҳлиё Маҳмудова иш устида.

Тоҳиржон ХАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Адолат сабоқлари

ДИЁНАТ ВА ҲИЁНАТ

Ўзбек тилининг луғат бойлигида қадимдан «диёнат» деган атама мавжуд. Бу сўз инсон феъли-атворидаги барча эзгу сифатларни ўзида мужассам этади. Биз ҳалоллик ва покликни қалбида жам этган аҳлоқли, иймонли одамларни диёнатли кишилар деймиз. Диёнатли инсонлар ҳамиша ҳалол-пок бўладилар.

Уларнинг қалбида софдиллик, тўғрилик, камтарлик, меҳр-шафқатлилик, ростгўйлик каби олижаноб фазилатлар гул очиб турган бўлади. Ёлғончилик, фисқу-фужур, товламачилик, ичкиликбозлик, ўғрилик каби салбий иллатлар диёнатли одамларга тамоман ётдир. Буюк бобомиз Амир Темур диёнат туйғусини юқори ўринга қўйган. Ўзи ҳам ўта диёнатли бўлиб, вазиру фузалоларини ҳам шунга ундаган. У ўз тузукларида шундай дейди: «Қайси вазир софлик, тўғрилик билан вазирлик ишига киришиб, давлатнинг молия-мулкия ишларини диёнат, савоб билан, нафси бузуқлик қилмай, омонатга ҳиёнат этмай бажарар экан, ундай вазирни энг олий мартабага етказсинлар...»

Демак, диёнати бор одам ҳаётда бахтли бўлиши муқаррардир.

Диёнатга қарама-қарши ўлароқ, ҳиёнат жамият ҳуснига тушган доғдир. У инсон қалбидаги энг пасткаш иллат ҳисобланади. Бу ҳақда яна Амир Темур шундай дейди: «Номуссиз ҳиёнатдан номусли ўлим яхши». Бирор мамлакат ёки оилада ҳиёнат юзага келса, ўша ерда тинчлик ва хотиржамлик, қут ва барака бўлмайди. Чунки ҳиёнат ҳаром ишлар тоифасига киради. Ҳиёнат одатда турли жабҳаларда содир этилади. Масалан, эр-хотиннинг бир-бирига ҳиёнати, дўст-биродарларга ҳиёнат, ўз халқига ҳамда Ватанига ҳиёнат қилиш кабилар. Булардан энг мудҳиши Ватанга ҳиёнат қилишдир. Бундай ҳиёнатларни ҳеч ким кечирмайди. Ҳатто уларни Оллоҳ ҳам қоралайди. Бу худди туз ичиб тузлуғига тупириш билан тенгдир. Умуман, ҳиёнат қайси йўналишда бўлмасин, ҳунук оқибатларга олиб келади.

Гуруч курмаксиз, гўшт суяксиз бўлмаганидек, жамиятда баъзан ҳиёнаткор одамлар ҳам учраб туради. Бундай бадкирдор кишиларни ўз вақтида фош этиш, уларни зарарсизлантириш ва тўғри йўлга солиш жамоатчиликнинг фарзий бурчидир. Зотан, касални вақтида даволамасанг, газак олиб кетиши мумкин.

Хулоса шуки, диёнатли одамлар кўпаверсин.

Диёнат бор жойда
ҳиёнат бўлмас,
Ҳиёнат бор жойда
диёнат бўлмас.
Иймон-эътиқодли
инсонларнинг ҳеч
Бошида иллату
маломат бўлмас.

Соип МУҲАМЕДОВ,
меҳнат фахрийси.

Партия ва ҳаёт

ЮКСАК ИНСОНИЙ БУРЧ

Бугун «Адолат» социал-демократик партияси ҳақида, унинг ижтимоий ҳаётимизда тутган ўрни тўғрисида гапирар эканмиз, беихтиёр партия ташкил этилган илк онлар кўз олдимизга келади. Ўшанда кўпчилик бу партиянинг келажагига катта умид ва ишонч билан қараган эди. Ўзининг тақдирини партиянинг тақдири билан боғлаганди. Унинг сафига биринчилар қатори бирлашиб, партиянинг мақсад ва вазифаларини амалга оширишга қатъий бел боғлаганди. Эндиликда эса ўша қилинган меҳнатлар зое кетмаганлиги, партиянинг сон ва сифат жиҳатидан мустаҳкамланиб элнинг назарига, эътиборига тушаётганини кўриб турибмиз.

Мустақиллигимизнинг сермаҳсул мевасидан баҳраманд бўлган Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси, унинг жойлардаги партия ташкилотлари йил сайин такомиллашиб, ўз обрў-эътиборига эга бўлиб бормоқда. Сиёсий Кенгаш билан ҳамоҳанг тарзда вилоят партия ташкилотлари ҳам ўзининг мавқеини мустаҳкамлаб, моддий техника базасини тобора такомиллаштириб бораяпти. Бундай ҳаракатлардан Фарғона вилояти партия Кенгашимиз ҳам четда қолаётгани йўқ. Партия Сиёсий Кенгашининг қарорларини амалга ошириш билан биргаликда ҳамма жойда партия сафларини мустаҳкамлаш, сон ва сифат жиҳатидан ўстириш юзасидан ҳам муайян ишлар олиб борилаяпти. Бир сўз билан айтганда, партиямизнинг Низоми ва Дастурида белгилаб берилган вазифалар сидқидилдан амалга оширилмоқда. Партия Кенгашимизнинг бугунги обрў-эътиборида биринчи котибимиз Абдусамад Мамажоновнинг алоҳида ҳиссаси бор. Вилоят партия Кенгашининг биринчи котиби этиб сайланганига ҳали кўп вақт бўлмаган бўлсада, партия фаоллари ва ҳайрихоҳлари кўмаги билан ишларни жонлантиришга, партия Кенгашининг фаолиятини кучайтиришга, жойларда таъсир доирасини оширишга муваффақ бўлди. Биринчи котибимизнинг ўз ишига виждонан ёндошиши, белгиланган вазифаларни сидқидилдан адо этиш боис ишларимиз жонланмоқда.

Партия ташкилотларини янада кучайтириш юзасидан бугун Фарғонада эътиборга молик ишлар амалга оширилмоқда. Жойларда партия тузилмаларини такомиллаштириш билан биргаликда аҳоли билан яқин алоқаларни мустаҳкамлашга ҳам эътибор кучайтирилаяпти. Энг муҳими, ҳар бир ишга бугунги кун талаби нуқтаи назаридан ёндошилмоқда. Бу эса ўз навбатида партиямизнинг нуфузини, обрў-эътиборини оширишга ёрдам беради. Мамлакатимизда кечаётган ҳуқуқий демократик давлат қуриш жараёнларига кўмаклашиш, ижтимоий адолатни қарор топтиришда беминнат ёрдам ва амалий кўмак кўрсатиш, аҳолининг ҳуқуқий онгини ошириш, қонун устуворлигини таъминлаш, диний ақидапарастликнинг олдини олиш, огоҳликка даъват этиш, ёшларни ҳар хил қарама-қарши кучлар таъсиридан сақлаб қолишдек энг муҳим тадбирлар ҳам тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда амалга ошириляпти.

Иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш даврида аҳолининг кам таъминланган қатламлари – кексалар, ногиронлар, кўп болали оилалар ва ўқувчи-ёшларнинг ижтимоий муҳофазасини таъминлаш партиямизнинг ҳамиша диққат-эътиборида бўлмоқда. Ана шу мақсадда ўтган 2000 йилнинг март ойида, Наврўз байрами арафасида 400 нафардан зиёд фуқарога совға-саломлар улашилиб, улар моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланган эди. 2001 йил ҳам ҳар жиҳатдан тарихий воқеаларга бой йил бўлмоқда. Бир томондан у янги аср, янги минг йилликни бошлаб берган бўлса, иккинчи томондан республикамиз Мустақиллигининг 10 йиллигини катта тантаналар билан нишонлашга қизғин тайёргарлик кўриляпти. Юртбошимиз Ислом Каримов томонидан бу йилни «Оналар ва болалар йили» деб эълон қилинганлиги чинакам инсонпарварликнинг ёрқин намунаси бўлди. Шу муносабат билан бу йилги Наврўз байрамини ҳам меҳру-мурувват, ҳайру-саховат байрамига айлантириб юбордик. Вилоят партия Кенгашимиз байрам муносабати билан қатор муҳим тадбирларни амалга оширди. Жумладан, Фарғона ва Марғилон шаҳарларидаги меҳрибонлик уйларига ҳайр-саховат кўрсатилди. Қолаверса, 300 нафардан зиёд кам таъминланган, кўп болали ва ижтимоий муҳофазага муҳтож оилалар, уруш ва меҳнат фахрийлари, ногиронлар йўқланиб, уларнинг ҳолидан хабар олинди, совға-саломлар берилди. Зеро, юртбошимиз «Савоб ишни ҳар ким ҳар куни қилиши керак», деб бежиз айтмаган. Бу нақлга таяниб, вилоят партия Кенгашимиз яна бир хайрли ишга қўл урди. Марғилон шаҳридаги «Турон» маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида яшовчи кам таъминланган оилаларнинг беш нафар фарзандига партия Кенгашимиз ҳомийлигида хатна тўйи қилиниб, дастурхон ёзилди. Ҳар бир тўйболага алоҳида жамғарма китобчаси очилиб, беш минг сўмдан маблағ қўйилди. Эндиликда бу ишлардан миннатдор бўлиб шаҳримиз ҳудудидаги маҳалла фуқаролари йиғинларига, вилоят партия Кенгашимиз номига аҳоли ташаккурнома ва миннатдорчилик хатлари йўлламоқда. Бу ижтимоий ислоҳотлар шароитида аҳолининг кам таъминланган қатламини муҳофаза қилишга алоҳида эътибор бераётганимизнинг самарасидир.

Адолат – улуғ ном. Уни оқлаш, шаънини доимо юқори тутиш ҳар бир партия аъзоимизнинг юксак инсоний бурчидир.

Турсунбой МИРЗАШАРИПОВ,
Ўзбекистон «Адолат» СДП Фарғона вилоят Кенгаши ташкилий ишлар бўлими мудири.

Оқ йўл сенга, «Огоҳ»!

ҚАЛБИ УЙҒОҚНИНГ ЎЗИ ОГОҲ

Тошкент шаҳар Ички ишлар Бош бошқармаси эл тинчлигини сақлаш ва осойишталигини таъминлашда яна бир қутлуғ қадам қўйди. Бошқарманинг янги нашри – «Огоҳ» газетаси кўпсонли ўқувчилар қўлига етиб борди.

Газетанинг илк сонини варақлар экансиз, юртбошимиз Ислом Каримовнинг қуйидаги сўзлари беихтиёр эътиборингизни тортади: «Бу ҳаётни ҳимоялаш керак. Тинчлигимизни ҳимоя қилишимиз керак. Келажак авлодимизни ҳимоялашимиз керак. Оиламизнинг тинчлигини ҳимоялашимиз керак. Ҳимоя дегани нима! Ҳимоя дегани – аввало, огоҳ бўлиш дегани». «Огоҳ»нинг биринчи сонини безаб турган бу пурмаъно сўзларни ўқибоқ нима учун шаҳар милициясига бундай газетани чиқариш эҳтиёжи туғилганлигини англаб оласиз. Республикамиз пойтахтида жиноятчиликка қарши кураш, жиноятчиликнинг олдини олиш, юрт тинчлигини ва эл осойишталигини таъминлаш борасида муҳим ишлар олиб борилмоқда. Янги газета бу борадаги саъй-ҳаракатларнинг узвий давоми, янги йўналиши бўлди.

Газета Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири, Ички хизмат генерал-полковниги Зокир Алматовнинг «Оқ йўл сенга, «Огоҳ»! сарлавҳали мақоласи билан бошланган. «Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг жонкуяр раҳбарлари ҳамда шахсий таркиб билан ишлаш хизмати ходимлари пойтахтимиз аҳли ва меҳмонларини ички ишлар соҳасида амалга оширилаётган тадбирлар, жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш, фуқароларимизнинг осойишталигини таъминлаш йўлида қилинаётган ишлар билан доимий равишда, тезкорлик билан таништириб бориш мақсадида «Огоҳ» газетасини ташкил этишдек қутлуғ ишга қўл урдилар», дейилади мақолада.

Газета нима учун айнан «Огоҳ» неб номланди? Ички ишлар вазирининг бу бош мақоласини ўқиб бунга етарли жавоб топасиз:

...«Юртбошимиз доимий равишда ҳаммамизни хушёрликка, огоҳликка даъват этиб келмоқдалар. Сиз билан биз огоҳ бўлсак, мамлакатимизга ёвуз ниятли кимсалар суқилиб киролмайдилар. Тинчлигимизга осойишталигимизга, миллатлар орасидаги дўстликка раҳна сололмайдилар. Огоҳ бўлсак оналар бевақт кўз ёши тўкмайди, фарзандлар етим, келинлар бева қолмайди; огоҳ бўлсак фарзандларимиз гиёҳвандликботқоғига ботиб, жиноят кўчасига кирмайди; огоҳ бўлсак ҳеч ким, ҳеч қачон мамлакатимизга, мустақиллигимизга, озодлигимизга раҳна солиб, фарзандларимиз ва сиз билан бизни қул қила олмайди. Ана шундай қутлуғ, улуғ ва залворли юмушни – ҳаммамизни доимий огоҳликка чорлаб туришдек масъулиятни зиммасига олмоқда бу «Огоҳ»... Ҳа, тинчлик энг улуғ неъматдир. Огоҳлик эса ана шу улуғ неъматни таъминлашда энг ишончли восита бўла олади».

Тошкент шаҳар Ички ишлар Бош бошқармаси бошлиғи, ички хизмат генерал-майори, «Огоҳ» газетасининг ташаббускори ва жонкуяри Равшан Ҳайдаровнинг «Қалби уйғоқнинг ўзи огоҳ» сарлавҳали мақоласи ҳам шундай муҳим аҳамият касб этиши билан зукко газетхоннинг эътиборини тортади. «Огоҳ» – дейилади мақолада, – ўз номига яраша ҳаммамизни дунёда, республикамиз ва айниқса, пойтахтимизда фуқаролар хавфсизлигини, ҳуқуқларини, тинчликни, осойишталикни ҳимоя қилиш ишлари билан боғлиқ воқеа-ҳодисалар, хусусан, жиноятчилик, наркобизнес ва бошқа турли қонунбузарликларга қарши изчил курашдан, қонунчилик сабоқларидан огоҳ этиб боради».

Газетада шунингдек, «Огоҳ»нинг Бош муҳаррири, милиция подполковниги Ботир Зиёевнинг «Эгаси бор юртнинг эртаси бордир», Тошкент шаҳар ИИБ тергов бошқармаси терговчиси М. Собировнинг «Автоуловингиз тақдири», Мансуржон Рихсиев ва Шуҳрат Абдиевнинг «Болаларни асранг, одамлар» сарлавҳали мақолалари билан танишиб, милициянинг бугунги сермашаққат ишларидан хабардор бўласиз. Севимли шоиримиз Абдулла Ориповнинг «Ҳавас» сарлавҳали шеъри қалбингизга баҳорий илиқлик бахш этади. Бош бошқарма хабарларидан эса бу ерда бўлаётган янгиликларни билиб оласиз... Хуллас, газетанинг илк қадами залворли. Ишонамизки, келажакда у Тошкент шаҳар милициясининг кўзгусига айланади, огоҳликка чорловчи даъваткор куч бўлиб хизмат қилади.

«АДОЛАТ» ГАЗЕТАСИ ТАҲРИРИЯТИ.

ГУЛИСТОНГА БИР КЕЛИНГ...

Бино ва кўприклар қуриш, ниҳол экиб боғлар яратиш, юртни обод қилиш ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб қолган эзгу тилак ва инсоний бурчдир. Дарҳақиқат, Гулистон шаҳрида кейинги йилларда қад ростлаган замонавий уй-жойлар, спорт иншоотлари, савдо шаҳобчалари ва меҳмонхоналарни кўриб кўз қувонади. Кенг ва текис кўчаларда сайр этган киши қувончини яшира олмайди. Ҳатто, Гулистонга ташриф буюрган хорижлик меҳмонлар ҳам бу шаҳардаги ободончилик ва озодагарчиликни кўриб яхши фикрлар билдиришаётир.

Муҳтарам президентимиз Ислом Каримов Сирдарё вилоятига қилган ташрифларининг бирида «Кечаги Гулистон билан бугунги Гулистоннинг ер билан осмонча фарқи бор» деб илиқ фикр билдирганлари бежиз эмас. Албатта бу ишонч гулистонликларни янги-янги изланишларга, бунёдкорлик ишларига руҳлантирмоқда. Бундай хайрли ишларнинг ҳаммаси истиқлол шарофати.

Айниқса, бу йил Гулистонда «Наврўз» шодиёналари жуда фусункор ўтди. Дўстлик каналининг ўнг соҳилида собиқ «Табиат уйи» ўрнида «Соғломлаштириш маркази» очилиб фаолият бошлади. Бу шифо маскани қурилишига бир миллиард уч юз эллик миллион сўмдан ортиқроқ маблағ сарфланди. Финляндиянинг «Медико медикал» фирмасининг 2 миллион 800 минг АҚШ доллари қийматидаги ускуналари билан жиҳозланди. Тиббиёт соҳасининг дарғалари фикрига қулоқ тутсангиз, уларнинг эътирофича бу асбоб-ускуналар жаҳоннинг энг сўнгги русумли тиббиёт анжомларидир.

Соғломлаштириш марказида бир неча даволаш бўлимлари мавжуд. Боғ ичида фавворалар, бежирим дам олиш айвонлари бор. Энг қувончлиси, марказ ихтиёрига 6 гектарли боғ ва ўттиз гектар ер майдони ҳам ажратилди. Наврўз шодиёналари арафасида «Сайхун» кўчасида элликдан ортиқ савдо дўкони ва қаҳвахоналар ишга тушди. Миллий услубда ва замонавий меъморчилик безаклари билан жиҳозланган савдо мажмуи шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда.

Бундан ташқари Ўзбекистон кўчасида 4 қаватли 2 та уй фойдаланишга топширилди. Шодлигига шодлик қўшилган 16 оила соҳиби янги хонадонли бўлишди. Уй-жой бинолари қурилишига олтмиш миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. «Парламент» савдо шоҳобчаси, марказий поликлиника, болалар шифохонаси, «Дўстлик» кўрғонидаги автомобилларга ёқилғи қуйиш шаҳобчалари ҳам янги асрнинг илк Наврўзида фойдаланишга топширилди.

Шаҳар кун сайин гўзаллашиб, ободонлашиб бораётир. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Наврўз» байрами муносабати билан мамлакатимизда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги ўтказиш тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш учун талайгина ишлар амалга оширилди. Ободонлаштиришдек хайрли ишда шаҳардаги барча корхона, ташкилот, муассасалар, ўқув юртлари ва маҳаллалар фаол иштирок этишди. Шаҳар ҳудудидаги 98 минг метрга яқин ариқлар тозаланди. 219 минг туп дарахтлар оқланди. 15 минг тупдан ортиқроқ дарахтларга шакл берилди. 11 минг 369 туп мевали, 27 минг 114 дона манзарали дарахт кўчатлари, 2 минг 478 туп арча ва 16 минг 361 дона гул кўчатлари ўтказилиб парвариш қилинаётир. Ўтганларнинг руҳларини шод этишдан савобли иш борми дунёда? Шаҳар ҳудудидаги ва ташқарисидаги мавжуд қабристонлар тозаланди. Ахир, озодалик бор жойда кўнгиллар ҳамиша равшан бўлади.

Раҳм-шафқат инсонларнинг энг яхши фазилатларидан биридир. Раҳму шафқатли кишилар ожиз ва муҳтожларга ёрдам қўлини чўзади, уларнинг аҳволидан хабар олиб туради. Донолар «ожизларга ёрдам қилмоқ улуғликни оширади» деб бежиз айтмаганлар. Саҳоват кишилар қалбини бир-бирига боғловчи занжирдир. «Наврўз» арафасида шаҳар ҳокимиятининг ташаббуси билан катта хайр-саҳоват ишлари амалга оширилди. Уруш қатнашчилари, фахрийлар ва фронт ортида меҳнат қилганлар, кам таъминланган оилалар ва етим-есирларнинг 1501 нафарига жами 4 миллион 503 минг сўмлик мурувват кўрсатилди. Уларга озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечаклар тарқатилди. Бир неча кишига сиҳатгоҳларда даволаниш учун бепул йўлланмалар ажратилди.

Шаҳарда иқтисодий ислоҳотлар тобора жадаллашиб бораётганини алоҳида таъкидламоқ ўринлидир. Халқ хўжалиги тармоқлари муайян ўсиб бораётир. Ўтган йили 4 миллиард 738,9 миллион сўмлик товар маҳсулоти, 4 миллиард 645,6 миллион сўмлик халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилди. Бу эса аввалги йиллардан анча юқори кўрсаткичдир.

(Давоми 2-бетда).

ГУЛИСТОНГА БИР КЕЛИНГ...

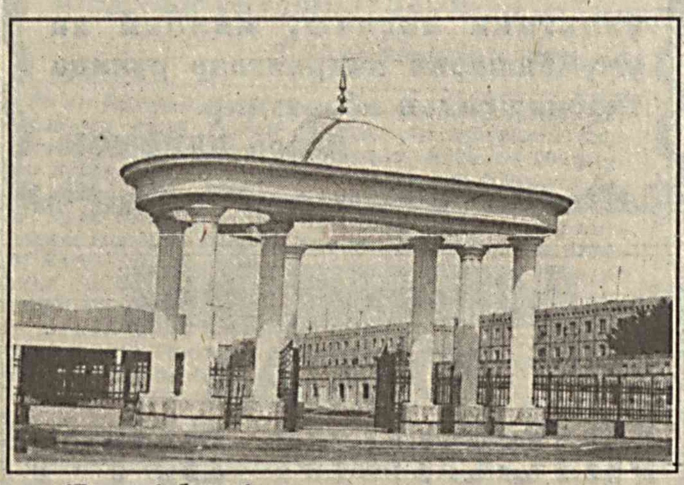

(Боши 1-бетда).

Бундан ташқари қурилиш ишлари ҳажми чет эл сармояларини ўзлаштириш, асосий воситаларни ишга тушириш ва пуллик хизмат кўрсатиш миқдори кескин ортди. Жорий йилнинг биринчи чораги натижалари ҳам кутилганидан зиёда бўлди. Барча соҳаларда ўсишга эришилди.

«Илм маърифатга қизиқиши суст миллатнинг келажаги ҳам бўлмайди» деб айтганлар минг бора ҳақ эдилар. Фарзандларимизнинг баркамол руҳий дунёси учун, уларнинг маънавий-ахлоқий жиҳатдан етук, жисмонан соғлом бўлиши учун доимо қайғурмоқ ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиздир.

Шаҳар халқ таълимида ислоҳотларни амалга ошириш, таълим муассасаларини замонавий техника билан жиҳозлаш, янгиланаётган жамиятимиз манфаатлари йўлида хизмат қилаётган педагогик ходимлар томонидан ёш авлодга халқимизнинг тарихий анъаналари асосида таълим бериш, ўқитувчиларнинг ташаббускорлигига кенг имкониятлар очиб бериш ва уларни ҳар томонлама рағбатлантиришга алоҳида эътибор берилаётир. Бугун шаҳарда 21 та мактабгача, 16 та умумтаълим, 4 та мактабдан ташқари ўқув муассасалари мавжуд. Ҳалол меҳнати билан таълимда юксак натижаларга эришаётган ўқитувчилар, тарбиячилар ва раҳбар ходимлардан 51 нафарининг илғор тажрибаси турли шаклларда оммалаштирилмоқда.

– «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»ни амалга оширишга шаҳар ҳокимияти раҳбарлари жуда катта эътибор билан доимий ёрдам бериб келмоқдалар, – дейди Гулистон шаҳар халқ таълими бўлими мудири Абдурашид Маматқулов. – Айниқса, шаҳар ҳокими Қосимхон Акбаровнинг ғамхўрлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. У шаҳардаги 16 та мактабда ота-оналар ва педагог жамоалар билан бўлиб ўтадиган йиғилишларда иштирок этиб, мактаб маъмуриятига ҳар томонлама амалий ёрдам кўрсатишга ҳаракат қилмоқда. Чунончи кўпгина ҳомийлар мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва уларни таъмирлашни ўз зиммасига олдилар. Ҳозирги кунда деярли ҳар бир мактабнинг банкда ҳисоб рақами очилган. Сўнгги уч йилда ҳомий ташкилотлар томонидан саксон миллион сўмдан ортиқ ишлар амалга оширилди. Фарзандлари камолини ўйлаган, моддий имкони бор ота-оналар йигирма миллион сўмдан ортиқроқ ёрдам кўрсатдилар.

Ҳозирги пайтда шаҳар мактабларининг саксон беш фоизга яқини компьютер билан, тўртта ўрта мактаб эса энг замонавий компьютерлар билан жиҳозланган. Шаҳар ҳокимиятининг ғамхўрлиги билан кам таъминланган оилалар болалари бепул дарсликлар билан таъминланган.

Тиббиёт билим юрти тубдан қайта таъмирланиб, моддий-техника базаси ривожлантирилди. Қурилиш коллежи ўқув биноси, ишлаб чиқариш устахонаси ва ётоқхонаси қайта таъмирдан чиқди. Бунга салкам эллик икки миллион сўм сарфланди. Ўтган ўқув йилида замонавий талабларга тўлиқ жавоб берадиган 600 ўқувчига мўлжалланган, 300 ўринли ётоқхонаси билан академик лицей ишга туширилди. Бу лицей қурилишига 629 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Барча жабҳалардаги сингари савдо, саноат ва тадбиркорлик соҳаларида ҳам ривожланиш кўзга ташланди. Аҳолига кўрсатилаётган савдо хизматини яхшилаш, тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш мақсадида бозорлар фаолиятига алоҳида эътибор берилаётир.

Бир пайтлар Гулистон шаҳрининг 3-мавзесида ёйма бозор бўларди. Аммо бу бозорда савдо расталари етишмаслиги боис озиқ-овқат, мева-сабзавот маҳсулотлари ерларда сотиларди. Устига-устак санитария ва гигиена талабларига риоя этилмасди. Шуларни эътиборга олиб, эски бозорнинг шундоққина ёнида 4-мавзеда ҳар томонлама қулай бозор мажмуи қуриб фойдаланишга топширилди. У ерда сотувчи ва харидорларга барча шарт-шароитлар муҳайё этилди. Бозор ҳудудида 22 та савдо дўкони қурилди. 250 ўринли савдо павильонлари эл юрт хизматида. Яна марказий деҳқон бозори ҳудудида ҳўл мевалар сотиш учун 72 ўринли савдо расталари, ҳамда нон сотишга мўлжалланган 32 ўринли раста қурилиши яқин ойларда ниҳоясига етади.

Қаерда тадбиркорлик қўллаб-қувватланса, ишбилармонларга шарт-шароит яхши бўлса, ўша жойга чет эллик сармоядорларнинг ҳам қизиқиши ортаверади. Бугунги кунда Гулистон шаҳрида қўшма корхоналар мавжуд. Ўзбекистон – Чехия ҳамкорлигидаги «Лечева–фармсаноат» қўшма корхонасида ҳозирги кунда 35 хилдаги дори-дармон маҳсулотлари, тиббиёт воситалари ишлаб чиқарилмоқда. Тайёрланаётган маҳсулотнинг беш хили республикамиз ҳудудидаги хом ашёдан ишлаб чиқарилаётир. Ўтган йили қўшма корхона Тожикистон Республикасига 10 минг, Туркманистон Республикасига 130,2 минг, АҚШ доллари миқдорида ўз маҳсулотларини экспорт қилди.

«Туркистон–С» Абдулғани-Мансур Ўзбекистон – Сурия қўшма корхонасида ўтган йили 4,3 миллион сўмлик қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди. Қўшма корхонада тайёрланаётган маҳсулотларга талаб катта. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар вилоят савдо ташкилотлари орқали харидорларга етказиб берилаётир.

Шунингдек, Россиянинг Рязань шаҳридаги автомобилларга газ баллонлари тайёрловчи завод ва Гулистон таъмирлаш механика заводи билан ҳамкорликда ташкил этилган қўшма корхона ҳам муваффақиятли фаолият кўрсатиб келмоқда.

Ҳа, ўз юртини севадиган ҳар бир инсон унинг ютуқлари, обрў-эътибори билан фахрланади, завқланади. Гулистонда ким билан суҳбатлашмайлик, уларнинг барчаси шундай обод ва кўркам шаҳарда истиқомат қилаётганидан ғурурланиб гапирадилар.

Эл корига ярашни фахр деб биладиган, иймон-эътиқодли, чорак асрдирки раҳбарликнинг юкини зиммасида кўтариб келаётган фидойи инсон, шаҳар ҳокими Қосимхон ака Акбаров билан шаҳар кўчаларини айландик. Ислоҳотларни амалга ошириш, тадбиркорликни рағбатлантириш, хусусий мулкни ривожлантириш, аҳолини иш билан таъминлаш, истеъмол бозорини тўлдириш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, одамлар моддий фаровонлигини ошириш ва аҳолини кучли ижтимоий муҳофаза қилиш ўзининг энг муҳим вазифаси эканини у қайта-қайта таъкидлади. Шаҳарда амалга оширилган ишларнинг миқёслари беқиёсдир.

Гулларга бурканган обод Гулистонга ҳавасим келди. Юртбошимизнинг ушбу пурҳикмат сўзлари хаёлимдан ўтди: «Дунё ўткинчи. Дўппини бир айлантиргунча орадан шитоб билан неча йиллар ўтиб кетади. Ўзлигини англаб етган, қалбига қулоқ солган ҳар бир инсон ўзига мен бу фоний дунёда нима иш қилдим, яна қандай ишлар қилишга вақтим ва қурбим етади, деган саволни бериши керак. Ана шу савол инсон қалбини тозартиради, уни босавоб, эзгу ишларга чорлайди».

Қосимхон ака ҳар куни шу саволни ўзига бериб юрадиган инсонлар сирасига киришига иймоним комил бўлди...

Бугун Гулистондаги ҳар бир виждонли инсон мустақилликни мустаҳкамлашга, юртимизга садоқат билан хизмат қилишга бел боғлаган.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

Суратларда: шаҳардаги бунёдкорлик ишларидан намуналар.

Таҳрирсиз хат

АДОЛАТСИЗЛИККА ТОҚАТИМ ЙЎҚ

Деҳқончиликни жон-дилдан севаман. Қарийб 40 йил қишлоқ хўжалиги соҳасида меҳнат қилдим. Олтмишинчи йилларда Мирзачўлни ўзлаштиришда фаол иштирок этдим. Олти йил қўриқ чўл зонасида пахтачилик бригадасини бошқардим. 1970 йилдан 1998 йилга қадар Каттақўрғон туманидаги «Мойбулоқ» ва «Андоқ» жамоа хўжаликларида тракторчилик қилдим. Ҳалол меҳнатлари эвазига республикамиз Олий Кенгашининг Фахрий ёрлиғи ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали билан тақдирландим. Бир неча маротаба қишлоқ Кенгаши депутати этиб сайландим.

Мустақиллигимизнинг шарофати туфайли биз деҳқонларга катта имтиёзлар яратилди. Айниқса, Президентимиз Ислом Каримовнинг ғамхўрлиги туфайли деҳқон ерига эгалик қиладиган, оилавий-деҳқон фермер хўжалиги ташкил этиб, уни юргизиш учун кредит бериладиган бўлди. Республикамиз Мустақиллигини янада мустаҳкамлашга ҳисса қўшиш, эл-юрт дастурхонини қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан сероб қилиш мақсадида оила аъзоларимиз ҳамкорлигида «Нуробод» деҳқон-фермер хўжалиги ташкил этишга азму қарор қилдик. 1998 йил туман ҳокимининг қарорига биноан «Андоқ» жамоа хўжалигидан 100 гектар ер ажратиб беришди. Бундан оиламизнинг барча аъзолари кўнгли бир олам қувончга тўлди. 18 гектар ерда узумзор барпо этиш, 2 гектар ерда боғ яратиш, 20 гектар ерда чорвачилик ва 60 гектар ерда ғаллачиликни ривожлантириш режаларини белгилаб олдик.

Афсуски, ана шу қувончларимиз узоққа чўзилмади. Орзу-ниятларимизни амалга ошириш мақсадида кредит олиш учун туман ҳокимлигига мурожаат қилдик. Чунки, ердан фойдаланиш учун Т-4 трактори, тележка ва уруғлик олмоқчи эдик. Энг муҳими бизга ажратилган ер лалми бўлганлиги сабабли артизан қудуғи қаздириб, электр мотори орқали сув чиқариш ниятларимиз бор. Ана шу ишларни бажаришга маблағ ҳаводек зарур бўлиб қолди. Бироқ, туман ҳокимлиги ва туман фермер хўжаликлари уюшмаси бошқаруви раҳбарлари кредит олишимизга тўсқинлик қилишди. Мен 1998 йилдан буён кредит масаласи бўйича туман раҳбарларига қатнайвериб ҳолдан тойдим.

1999 йил баҳорида туман ҳокимига лоақал уруғлик учун ёрдам беринг, дея мурожаат қилганимда менга мутлақо эътибор ҳам қилмади. Олинган ернинг умри бекор ўтмаслиги учун қавму-қариндошларимдан қарз олиб, уруғлик сотиб олдим. Афсуски, қўлим калталиги, тегишли техника воситалари йўқлиги сабабли режадаги ҳосилни етиштириш имкони бўлмади. Мен яна ёрдам сўраб, тегишли ташкилотларга мурожаат қилишга мажбур бўлдим. Туман раҳбарлари менга ёрдам бериш ўрнига мени тайзиққа олишга ҳаракат қилдилар.

Очиғини айтганда ҳалолликни, тўғри сўзликни, адолат юзасидан иш юритишни азал-азалдан ёқтираман. Мен бундан 5—6 йил муқаддам хўжалигимиз раҳбарлари томонидан хўжасизликка йўл қўйилганлиги ҳақида юқори ташкилотларга ёзма равишда мурожаат этганман. Чунки хўжалигимизда асли 6000 гектар ғалла майдони бор. Лекин хўжалик раҳбарлари ушбу майдонни ҳужжатларда 2300 гектар деб маълумот беришган. Қолган 3700 гектар ердан эса ўз манфаатлари йўлида фойдаланмоқдалар.

Бундан ташқари 1997 йилда аҳолидан йиғилган 32,4 тонна майизни 19,2 тонна йиғилди, деб кирим қилишган. Қолган 13,2 тоннасини ўзлаштиришган. Ҳали бу ҳаммаси эмас. Хўжалик раҳбарлари 1999 йилда айрим одамлардан ғалла қабул қилиб, ҳужжат беришмаган. Шунингдек, хўжаликдаги 77 гектар токзорнинг 10 гектарини сотиб юборишди. Бу ҳам етмагандек «Андоқ» жамоа хўжалиги раҳбарлари хўжалик балансида бўлган, нархи 150 минг сўмдан 250 минг сўмгача турадиган 10 та қўй қўрасини сотиб, ўз манфаатлари йўлида ўзлаштирганлар.

Менинг ана шу ҳақпарварлигим, адолатпарварлигим туман раҳбарларга ёқмади шекилли, туман ички ишлар бўлими томонидан кўкнори экди, дея жиноий иш қўзғатишди. Аслида бундай ножўя ишларга сира қўл урмаганман. Менинг ҳовлижойимда умуман кўкнори экилмаганлигини қишлоғимизнинг барча аҳли яхши билишади. Менинг мақсадим халққа ҳалол хизмат қилиб, эл-юртимизнинг ободончилиги учун ўзимнинг озми-кўпми хизматимни сарфлашдан иборатдир.

Фарзандларимни ҳам она-Ватанга, халқимга нисбатан садоқат руҳида тарбиялаб келмоқдаман. Бирдан-бир шиорим адолатсизликка тоқатим йўқ. Ҳар ким касби-кори, амалидан қатъий назар ҳалол ва тўғри сўз бўлишини истайман. Қинғир ишларни кўргудек бўлсам, рўйи-рост очишга ҳаракат қиламан. Нега энди, баъзи раҳбарларимизнинг менга нисбатан салбий ҳаракатларини ошкор этиб тегишли жойларга мурожаат қилганим учун гуноҳкор бўлишим керак? Ана шу хислатларим учунми туман раҳбарлари оилавий деҳқон-фермер хўжалигимнинг ривожланишига ёрдам бериш ўрнига тўсқинлик қилишяпти. Ҳалига қадар кредит ололмай овораман.

Саттор ҲОТАМОВ,
меҳнат фахрийси.

Қашқадарё вилояти янгиликлари

АҲОЛИ МАМНУН

Чироқчи туманида Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 10 йиллиги шарафига аҳолини табиий газ билан таъминлаш борасида катта ишлар қилинмоқда.

— Шу мақсадда туман ҳокимлиги дастури асосида 102 километр масофада газ қувурларини тортиш ишлари олиб борилаяпти, — дейди Чироқчи «Газтаъминот» ташкилоти филиалининг раҳбари Ш.Шокиров. — Агар режалаштирилган ишлар поёнига етса, «Ҳайитқул», «С.Жўраев», «Зарбдор», «Ҳамид Олимжон», «Ўзбекистон», «Пахтакор» хўжаликларидаги мингдан ортиқ хонадонларда «зангори олов» ёна бошлайди. Бу бизнинг «Оналар ва болалар йили»да уй бекаларимизга қилган ажойиб туҳфамиз бўлади.

Куни-кеча тумандаги Кўктош, Дўстлик, Жар, Дам, Қирғиз қишлоқларида яшовчи оилаларга яна бир бор қулайлик яратилди. Бу қишлоқларга газ қувурларини ётқизиш ишлари ниҳоясига етказилди. Кўпгина оилалар энди бу имкониятдан тўла фойдаланишмоқда.

ФАРОВОНЛИК – НОН БИЛАН

«Нишон нон ишлаб чиқариш очиқ ҳиссадорлик жамияти» жамоаси аҳолини сифатли нон ва нон маҳсулотлари билан таъминлаб келмоқда. Ўтган йили ҳиссадорлик жамияти аъзолари режадаги 730 ўрнига 1060 тонна нон, 40 тонна қандолат, 45 тонна макарон маҳсулотлари ишлаб чиқаришиб, 2 миллион 507 минг сўм соф фойда олишган эди. Фойданинг асосий қисми йил якунида ишчи-хизматчиларга девидент сифатида тарқатилди.

— Жорий йилнинг ўтган ойларида 15 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқардик, — дейди ҳиссадорлик жамияти раиси Очил Усмонов. — Биз аҳоли талаби асосида буюртмалар қабул қиламиз. Ҳозир салқин ичимликлар ишлаб чиқарадиган цехни ишга туширдик. Ҳар куни бу ерда 2 тоннагача ҳар хил ичимликлар тайёрланади. Келгусида бундай цехлардан яна иккитасини қуришни мўлжаллаганмиз. Агар ниятимизга эришсак ҳар йили ишлаб чиқаришдан олинадиган соф фойдамиз 6 миллион сўмдан ошади. Даромад эвазига яна қўшимча цехлар очиб, 30 нафар фуқарони ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этамиз.

Комил САХАТОВ,
Ҳазратилло РЎЗИЕВ,
«Адолат» мухбирлари.

Барча ташкилотлар, корхоналар, фирмалар, меҳнат жамоалари ва ишбилармонлар диққатига!

Қарши шаҳридаги хусусий тадбирлар Баҳтиёр Тўланов «ФАЙЗ» савдо дўкони орқали қуйидаги маҳсулотларни чекланмаган миқдорда

СОТАДИ

Тўлов усули — турлича.

- Мебеллар.
- Турли хил қурилиш бўёқлари.
- «Ятран» ёзув машиналари.
- Пилесослар.
- Умивальниклар.
- Унитазлар.
- Ҳар хил қулфлар.
- Оҳак.
- Альбастер.
- Алиф.
- Мих.
- Шпаклёвка.
- Турли хил хўжалик моллари.

МАНЗИЛ: Қарши шаҳри, «Дўстлик» кўчаси 4-уй. «Файз» савдо дўкони.

УЛАР МЕНИНГ ДИЛБАНДЛАРИМ,

– дейди беш нафар етим болани ўз бағрига олган аёл, Тошкент шаҳар Ички ишлар Бош бошқармасига қарашли бўлинма катта сержанти Раҳима опа Мирзатиллаева

Бундан ўн йиллар чамаси. Кичкинтойимни ўйнатиш учун кўчага чиқдим. Учта-тўртта хотинлар гаплашиб туришганини кўриб ҳол-аҳвол сўрашиш учун улар ёнига бордим. Шу вақт ёнимиздан милиция формасидаги аёл киши ўтиб кетди. Ҳеч нарсани назардан қолдирмайдиган жувонлар унинг орқасидан тикилиб қолишди.

– Вой тавба, кап-катта хотиннинг форма кийиб олгани нимаси? – деди бири.

– Ҳа-я, аёл кишига милиционерликни ким қўйипти. – деди бошқаси.

Мен газета соҳасида ишлаганим учун милициянинг ўз қонун-қоидаларини яхши билардим.

– Нима деяпсизлар, қўшнижонлар. Ахир милицияга ҳар кимни ҳам олишавермайди. Айниқса, аёл кишилардан поклик, соф виждон, қаттиқ тартиб ва интизом талаб қилинади, – дея уларга тушунтиришга ҳаракат қилдим. Шундай дея милиционер аёлнинг орқасидан разм солдим. Ўрта бўйли, нари борса қирқ ёшлардаги аёл. Қадди-қомати келишган. Сиполик билан турмакланган сочи, жиддий қиёфасига ҳамда вазмин салобат билан қадам ташлаши формасига жуда ярашиб тушган эди. Мен ҳавас билан тикилдим-да, ёнимдаги аёлларга дедим:

– Омадли аёл экан, хотин боши билан милиция ходими бўлишга эришибди. Бунинг учун қанча меҳнат, сабр-тоқат, синовни бошидан кечирганлиги табиий.

Суҳбатдошларим фикримни тушунишмади ёки янги очилиб келаётган ғийбат сандиқларини адолатла ёпиб қўйганимгами лабларини буриб, юзларини тескари олишди.

Бу воқеага анча йил бўлди. Ҳамон кўчамиздан ўша кимларнидир куйдириб, кимларнидир ҳавасини келтириб милиционер аёл ўтади. Гоҳида инсон ҳисҳаяжонга тўлиб-тошиб кетади. Оддий сўз билан айтганда фидойилик қилгиси, бирон ишни уддасидан чиқиб ҳаммани қойил қолдиргиси, бу билан эл назарига тушгиси келади. Мен ҳам ўша формали аёлни кўрганимда «Эҳ, қандай бахтли-я. Ҳойнаҳой турмуш ўртоғи жуда тушунган, маданиятли бўлса керак. Акс ҳолда тушунчаси паст одамларнинг гап-сўзидан қўрқиб, аёлини бу соҳада ишлатмаган бўларди, дея хаёл қилардим.

Бир куни телевизор орқали ўша аёлни кўрсатиб қолишди. Ғойибдан бахтли саналган аёл аслида ҳаётида кўпгина қийинчиликларни, маломатларни бошидан кечирган экан. Опанинг энг яқин кишиси, турмуш ўртоғи унинг масъулиятли, жавобгарлиги кучли жойда ишлаганлиги учун ташлаб кетган экан. Эҳ, номард эркаклар. Хотинларку ўз йўлига, дилида бўлмаса ҳам гап келсин учун тилига эрк беравиришади. Лекин сизлар-чи? Бир аёл киши жуссасида кўтара олган шон-шарафни, машаққатни сиз юрагингизга сиғдиролмай нокасликка бўйин эгдингизми?

Кўрсатув бошида мен ўз маслакдошимга ачиниб эзила бошладим. Лекин тахминим борган сари хиралашиб, қалбимни ёруғлик эгаллай бошлади. Чунки у аёл шунча хўрлик, алдамчиликларга қарши бошини тик тутиб курашибди. Бир фарзанд билан бева қолиб, яна қайта бахтини топиши, қўша-қўша фарзандлар кўриши мумкин эди. Лекин у бахтини ўзгаларни бахтли қилишдан, беш етим боланинг бошини силаб, уларнинг меҳрга қониб «Онажон» дея талпинган юракчаларидан топибди. Ушбу кўрсатувни кўзимда ёш билан кўрар эканман ўша милиционер аёлга ихлосим яна ҳам ортди. Нақд беш нафар норасидани бағрига босиб, оқ ювиб оқ тараётганлигини кўриб қойил қолдим.

Мана, ниҳоят ғойибона ҳурматимга сазовор бўлган ўша аёл билан яқиндан танишиш мақсадида хонадонларига ташриф буюрдим. Хонадоннинг фариштаси остонадан, деб бежиз айтишмайди. Йўлакка киришим билан тозалик, саранжом-саришталик кўнглимни кўтарди. Қўнғироқни тугмасини босдим. Эшикни истарали, ибо билан кулишидан тарбияли қизлиги билиниб турган 13-14 ёшлардаги қиз очди.

– Ассалому алайкум!

– Ваалайкум ассалом.

Ҳали опани сўрашга ҳам улгурмаган эдимки:

– Марҳамат ичкарига киринг, – дея уйга бошлади.

Опа табассум билан пешвоз чиқдилар. Воажаб, мана сизга ҳақиқий ўзбекона одоб-ахлоқ, одамгарчилик. Опанинг қизи менинг кимлигимни ҳам сўрамай илтифот билан уйга таклиф қилди. Опа эса худди қадрдонлардек қучоқ очиб кутиб олдилар. Орган одами эмасми, ҳайратимни дарров илғаб:

– Ҳижолат бўлманг синглим, мен меҳмонни, умуман инсонларни жуда яхши кўраман. Фарзандларимга ҳам шундай тарбия берганман, – дедилар жилмайиб.

Уйдан бирин-кетин бир-биридан ширин ўғил-қизлар чиқиб келишди. Бирпасда дастурхон тузаб оналари дея тан олган зотга меҳр билан «Онажон бизда ишингиз йўқми?» дегандай жилмайиб қараб туришди.

– Болаларим сизлар ҳам ўтиринглар. Бу опаларингиз редакцияда ишлар эканлар. Сизлар билан танишиш учун келибдилар.

Улар бир-бирларига маъноли қараб қўйишди-да, ўзларини таништира бошлашди:

– Мен онажонимнинг (Раҳима опани «опа» ёки «ойи» эмас, айнан «онажон» деб аташар экан) катта қизлариман...

Зилола, Камола, Жасур, Ирода, Жавоҳирлар ўзларини таништиришар экан, албатта «онажоним» сўзини алоҳида фахр билан тилга олишарди. Опанинг катта ўғиллари ҳам икки фарзанднинг отаси, ишхонада ҳам, маҳалла-куйда ҳам иззат-ҳурматга сазовор инсон эканлар. Файзли хонадоннинг эркатойи 4 ёшли Жавоҳирни гапга тутдим:

– Жавоҳиржон,ката бўлсанг ким бўлмоқчисан?

У худди солдатлардек қаддини ростладида дона-дона қилиб жавоб берди:

– Мен Она Ватаннинг ўғлиман. Катта бўлсам солдат бўламан.

– Кейин-чи, – дедим бийрон болакайнинг ҳозиржавоблигига қойил қолиб.

– Онажоним ҳеч қачон касал бўлмайдилар, чунки мен дўхтир бўлиб уларга ўзим қарайман, – деди-да Раҳима опани қучоқлаб олди.

Опанинг кўзларига севинч ёшлари қуюлиб келди.

– Онажон йиғламанг, мен катта бўлсам ўзим сизни Ҳажга олиб бораман, – деди Жавоҳир яна.

Ҳайратланиб опадан сўрадим:

– Раҳима опа бундай гапларни қаердан билади, жуда ҳам зийрак экан-ку ўғлингиз – дея сўрадим.

– Бунинг ажабланадиган ери йўқ. Жавоҳиржон «Ахборот», «Давр» кўрсатувларини қизиқиб томоша қилади.

– Раҳима опа фарзандларингиз спорт, мусиқа каби турли тўгаракларга фаол қатнашиб туришар экан?.:

– Ҳа, албатта. Онанинг бурчи фарзандини едириб-ичириш, кийинтиришдангина иборат эмас. Уларнинг келажаги учун ҳам қайғурмоғи лозим. Мен ўғил-қизларимни замонавий руҳда тарбиялашга ҳаракат қиламан. Уларнинг дунёқарашлари кенг, яхши инсонлар орасида кўпроқ бўлишларини истайман.

Мен опа билан анча вақт суҳбатлашдим. У киши гоҳ ўйга толар, гоҳ тўлқинланиб гапирар, фарзандлари ҳақида гапирганда эса бутун ташвишини унутиб фақат бахтли инсон, фидойи она қиёфасига кириб сўзлардилар. Опадан бахт ҳақида сўрашга ҳожат ҳам йўқ эди. Чунки унинг босиб ўтган ҳаёт йўлидан, ўзи қоқилиб, сўнгра сайқаллаб жило берган умр чизиғидан қандай бахтни танлаганлиги кундай равшан эди. Бироқ шундай бўлсада, сўнгги анъанавий саволни беришга мажбур бўлдим.

– Опа, айтинг-чи, сиз учун бахт нима?

Опа чуқур ўйга толдиларда, кўзларини бир нуқтага тикиб шундай дедилар:

– Бу ўткинчи дунёда тақдир шу экан, деб қўл қовуштириб яшаш катта бахтсизликдир. Инсон умри сувдек оқади-кетади. Тезроқ савоб иш қилиб, инсонларнинг дуосини олиб қолишимиз керак. Чунки одамзоддан бойлик, обрў-дабдаба эмас, ҳаёт чоғида қилиб қолган эзгуликлари чин дунёга борганингда йўлдош бўлиб боради. Ана ўшанда сен ўзингни бахтли деб биласан. Эзгулик Оллоҳнинг даргоҳига йўлдош бўлиб борувчи ёруғ дунёнинг бахтидир.

Опадан кўп нарсаларни ўрганиб, кўнглим хотиржам хайрлашдим. Ҳа, дунёда бахт ҳам кўп, уни ҳар хил тушунган инсонларда ундан кўп. Кўча-куйда арзимаган нарсадан нолиб ҳасрат тўкаётган кимсани кўрганимда опани эслайман. Рўзғор юмушларидан оғриниб, эрининг орқасидан ёмонлаётган аёлларни кўрганимда опани эслайман, ўз туққан фарзандини ҳамманинг кўз ўнгида турткилаб ҳатто қарғайдиган енгилтабиат жувонни кўрганимда кўз ўнгимга беш нафар дилбандини бағрига босиб «Нақадар бахтиёрман» деяётгандай вазмин жилмайиб турган опани кўз олдимга келтираман. Шунда руҳим таскин топиб, оилада ҳам жамоат ишларида ҳам жафокаш сиздай аёллар бор экан юртимиз ҳамиша тинч, мустақиллигимиз барқарор бўлаверади, дейман.

Раъно МАҲМУДОВА,
«Адолат» мухбири.

СУРАТДА: Раҳима опа Мирзатиллаева фарзандлари – Зилола, Камола, Жасур, Ирода ва Жавоҳирлар билан. 1997 йил.

Элга хизмат – олий ҳиммат

Халқимиз орасида элга сув келтирганлар, йўл ҳамда кўприк қурганлар азалдан ардоқланиб, азиз саналиб келинади. Мазкур эҳтиром замирида эл ишига доимо камарбаста бу каби фидойи инсонларнинг элда нечоғли қадри баланд эканлиги эътирофи мужассам. Биз ҳикоя қилмоқчи бўлганимиз – «Ўзавтойўл» давлат акциядорлик концернига қарашли «Автомагистраль» ихтисослашган автомобиль йўлларини қуриш ва таъмирлаш бирлашмаси фаолияти билан, умуман, йўлсозларнинг машаққатли ва айни дамда шарафли меҳнати билан яқиндан танишиш жараёнида ана шу азалий эътирофни яна бир бор дилдан ўтказдик.

АЗИЗ ОДАМЛАР

Гапнинг очиғи, ҳаммамиз ҳар куни автомобиль транспорти хизматидан фойдаланамиз. Равон, замон талабига жавоб берадиган қулай йўллардан юрамизу, бунда заҳматкаш йўлсозларнинг чунг меҳнати борлигини кўп ҳолларда хаёлга келтирмаймиз. Гўёки, йўл ўз-ўзидан бино бўлгандек, табиийдек.

– Аслини олганда, йўлсознинг меҳнати юз чандон оғир, – дейди «Автомагистраль» бирлашмасининг йўллар қуриш ва улардан фойдаланиш бўлинмаси раҳбари Шавкат Райимқулов. – Бизнинг ишчилар ёзнинг айни чилласида жазирама йўлларга иссиқ асфальт-бетон ётқизадилар. Улар қишнинг қаҳратон кунларида ҳам таъмирталаб йўлларда иш билан машғул бўладилар.

Ҳа, бу сўзлар айни ҳақиқат. Ҳар куни кўчалар бўйлаб иссиқда иссиқни, совуқда совуқни писанд қилмай ишлаётган кишиларга кўзимиз кўп бора тушади.

– Бирлашмамизда жами мингдан зиёд ишчи-хизматчилар меҳнат қиладилар, – дея давом этади Шавкат ака Райимқулов. – Улар турли миллат вакилларидан иборат бўлиб, нафақат меҳнати, шу билан бирга аҳиллиги билан ҳам бирлашма шуҳратига шуҳрат қўшиб келмоқдалар.

Ўтган олти йил мобайнида «Автомагистраль» бирлашмаси раҳбарияти тинимсиз изланишда бўлиб, ўз фаолият йўналишларини анча такомиллаштириб бордилар. Юқори тезликда ҳаракат қилиш талабларига жавоб берадиган йўллар, кўп йўналишли темир-бетон кўприкларни қуриш ҳамда халқаро мусобақалар ўтказишда фойдаланиладиган теннис кортларини бунёд қилиш каби маҳобатли ишларни моҳирона бажардилар ва бажармоқдалар. Ўз вақтида замонавий технологияларни жорий қилиниши натижасида ишчи меҳнати бир қадар осонлашиб, ишнинг сифат даражаси тобора ортиб бормоқда. Бу, айниқса, йўлга асфальт-бетон ётқизишдан аввалги қопламани фрезлар кўмагида тайёрлашда, йўл ёриқларини фрезлар ёрдамида бартараф этишда, йўлнинг чет қисмларини виброплиталар ёрдамида зичлаштиришда яққол кўринади. Бир сўз билан айтганда, замонавий техника—юқори сифатли қопламаларни тайёрлашда қўлланиладиган машиналар мажмуи йўлсозлар мушкулини енгил қилмоқда.

– Айниқса, йўлларни қуриш ва таъмирлаш жараёнида хорижий техникаларнинг афзал жиҳатлари кўп экан, – дейди бирлашманинг механизациялашган бўлинмаси раҳбари Фурқат Зокиров. – Биз иш жараёнида Германия ҳамда Швеция фирмалари техникаларидан фойдаланиш чоғида кўп яхши жиҳатларни кузатаяпмиз. Бу ўринда улардан икки жиҳатига тўхталмоқчиман. Биринчиси, бу замонавий техника воситалари ишчилар меҳнатини бирмунча осонлаштирса, иккинчиси хизматчиларимиз ана шу техник анжомлар туфайли ўз ишларига айрича меҳр билан муносабатда бўлмоқдалар.

Саноати тараққий топган мамлакатларда ҳар бир соҳада ишнинг сифатига қараб баҳо берилади. Замон ва рақобат талаби шундай. Буни яхши англаган «Автомагистраль» бирлашмаси раҳбарияти иш суръати баробарида сифатини ҳам юқори босқичга кўтаришга эришганига анча бўлган. Дарвоқе, бу ерда сифат устидан доимий назорат ҳам ўрнатилган.

– Нокамтарлик бўлмасину, мамлакатимиз пойтахтидаги салобатли йўл-кўприклар қурилишида бизнинг катта ҳиссамиз бор, – дейди бирлашманинг кўприклар қуриш бўлинмаси раҳбари Георгий Кузнецов. – Жамоамиз бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда 1999 йилнинг сентябрь ойида Фарғона йўли – Тошкент халқа автомобиль йўлида узунлиги 508 метр бўлган транспорт ҳаракатини тартибга солувчи йўл ўтказгичи – кўприкни қуриб фойдаланишга топширди. Ўтган йилнинг октябрь ойида эса Халқлар Дўстлиги проспекти билан Гавҳар кўчасининг кесишган жойида узунлиги 3630 метрни ташкил қилувчи автомобиль йўлини қуриш ва таъмирлашда ҳамда шу йўл устидан ўтган кўприк қурилишида иштирок этди.

Бундан ташқари, «Автомагистраль» бирлашмасининг ишчи-хизматчилари 1998 йилда Тошкент халқаро аэропортининг учиш-қўниш йўлакларини капитал таъмирдан чиқарган. Шу кунга қадар майдони 22.400 кв. м. дан иборат жами 28 та теннис кортларни барпо этишда қатнашган. Санайверсак бу каби ишларнинг саноғи адо бўлмайди.

Меҳнат инсонни улуғлайди, дейдилар. Юқорида зикр қилинган ишларда бирлашманинг оддий ишчи-хизматчиларининг меҳнатлари, шубҳасиз, беқиёс. Бу ўринда улардан айримларининг исму шарифларини келтириб ўтамиз: Хизмат кўрсатган транспорт ходими Азимбой Сманов, Фарид Зарипов, Эргаш Ғуломов, Сайидгара Мифтахутдинов, Наби Ғуломов, Тешабой Саулибоев, Абдукарим Бердиқулов, Хожимурод Қидиров. Булар бирлашманинг илғор ишчилари, салкам қирқ йилдан буён меҳнат қилиб келаётган заҳматкаш йўлсозлар. Бирлашма раҳбарияти уларнинг меҳнатларини ҳамиша қадрлаб келади. Хизматчиларга иш вақтида бепул иссиқ овқат, ишдан бўш вақтларида эса маданий дам олишларини ташкил қилиб бериш доимий таъминланган.

Умуман, «Автомагистраль» бирлашмаси фидойилари эртамизнинг ёруғ бўлиши умидида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг нияти – равон ва гўзал йўлларни кўпроқ бунёд қилиб, мустақил мамлакатимиз шуҳратига шуҳрат қўшишдир.

Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ,
«Адолат» мухбири.

Хотира – қалбдаги ҳайкалдир

ВАТАНИМНИНГ БИР ГУЛШАН БОҒИ

Кўплаб улуғ инсонлар, шоҳ ва хонлар назари тушган, ўз номи билан Хонобод дея аталмиш бу гўзал шаҳарнинг бугунги дориломон замонда янада чирой очиб бораётганидан яратганга беихтиёр шукроналар айлайсан киши... Ахир шоир айтганидай бу кунларга етганлар бор, етмаганлар бор. Ривожланиб, гуркираб бораётган Хонободни кўриб, унинг ҳозирги даражага эришишига ҳисса қўшган ажойиб инсон Солижон Меҳмонов кўз ўнгимиздан ўтади.

Не-не жангу-жадалларда қон кечиб, мардлик кўрсатиб урушдан ногирон бўлиб қайтган бу фидойи инсон бир пайтлар ўз жонажон қишлоғини ободонлаштиришни, вақти келганда уни шаҳарга айлантиришни, яъни, бу ажиб гўшани ватаннинг бир гулбоғига тенглаштиришни қалбига тугиб қўйганди.

Ўшанда Андижон сув омборининг қурилишига энди киришилган пайтлар эди. Солижон Меҳмоновда шу баҳонада умумхалқ ҳашари орқали ҳозирги Хонобод шаҳрини бунёд этиш иштиёқи туғён урди. Орадан кўп ўтмай бу ерга қонуний равишда вилоятга бўйсинувчи шаҳар мақоми берилди. Кўпларнинг ишончини оқлаган ва назаридан ўтган Солижон Меҳмонов «Таран – экстракт заводи» бирлашмаси бош директорлигидан Хонобод шаҳар ижроқўми раислигига ўтказилди.

Шуниси диққатга сазоворки, ўша дамларда Солижон ака ўз ортидан минглаб кексаю ёшни эргаштириб ишни пухта ташкил эта олди. Бу билан у умумхалқ ҳашари асосида бутун бир замонавий кўркам шаҳарнинг қурилишига тамал тошини қўйдигина эмас, уни гуллаб-яшнашига, юртимиз келажаги бўлмиш ёшларга мерос қолдиришга ҳам эришди. Замонавий йўсинда айтганда водий гўшалари орасида ўзига хос ва мос кичик Швецария яратди.

Келажакни олдиндан кўрабилган Солижон Меҳмонов ўзи бўлган Европадаги қатор мамлакатлардан ҳамда субтропик ўлкалардан Хонободни ва унинг атрофидаги қирларнинг ёнбағирларини ободонлаштириб кўкаламзорлаштириш, экологик ҳолатини мўътадиллаштириш мақсадида минг хилдан зиёд манзарали дарахтлар ва шифобахш ўсимликларнинг кўчатидан, қаламчасидан, уруғидан олиб келиб экиб, уларни асраб-авайлаб ўстиришни назоратга олди.

Хонободдаги боғи-эрам истироҳат боғи, денгиз сатҳидан бир неча марта баландликда жойлашган «Шайтон малаги» чархпалаги, марказий хиёбондан кўкка бўй чўзган, кўм-кўк либосга бурканган сайлгоҳга чиқиш учун қўйилган осма сим йўллар эртаклардагидек гўзал шаҳарнинг кўркига-кўрк қўшиб турибди. Шунинг учун ҳам Хонобод шаҳрининг бетакрор кўрку тароватидан баҳра олиб, кўнгилли дам олиш, ҳордиқ чиқариш истагида бу ерга келиб кетувчиларнинг кети узилмайди. Уларнинг орасида қўшни давлатларни қўйинг ҳатто чет элликларнинг ҳам борлиги кўнгилларни қувонтиради.

Ота дуосини олган Солижон ака ҳаётлик чоғидаёқ Ватаннинг бир гулшан боғини яратишга муяссар бўлгани ҳолда меҳнати билан ҳазрати инсон ўз умрини нечоғли самарали ўтказиши мумкинлигини ўзининг нурафшон ҳаёт йўли мисолида бошқаларга ибрат қилиб кўрсата олди. Бу ибрат ҳаммага намуна бўлаажакдир. Хонобод шаҳрининг аҳолиси, кексаю ёш унинг номини бугун ҳурмат-эҳтиром билан тилга олади. Улуғ айём кунлари унинг руҳи ҳаққига дуолар айлаб, ҳоки пойига гулчамбарлар қўйишади. Бу замон зайли, тақдири азал майлидир.

Холмирза МАТКАРИМОВ.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

ШВАРЦНЕГГЕР ГУБЕРНАТОР БЎЛМОҚЧИ

Америка Қўшма Штатларида машҳур театр ва кино артистларидан машҳур сиёсатдонлар етишиб чиқишига ўрганиб қолишган. Бу борада АҚШ президенти Рональд Рейганнинг фаолияти диққатга сазовор.

Шундан сўнг актёр Клинт Иствуд Лос-Анжелес яқинидаги Кармер шаҳри ҳокими бўлган. Кейинчалик қўшиқчи ва кино актриса Шернинг эри ва ҳамкасби Сонни Боно Флорида штати ҳокими даражасини қўлга киритди.

Мана энди машҳур кино юлдузи Арнольд Шварцнеггер ҳам раҳбар бўлишни истаб қолди. Американинг машҳур президенти Жон Кеннедининг жияни Мария Шрайверга уйланган Арнольд бундан бир неча йил олдин Рональд Рейган ўтирган Калифорния штати ҳокими креслосини эгаллашни кўзлаб турибди. Агар у ҳоким бўлса, Рейгангдек Оқ уйни забт этишига бир поғона қолади.

Аммо бунинг бир лекини бор. Чунки Арнольд Шварцнеггер Австрияда туғилган. Шу туфайли ҳам конституцияга мувофиқ у президентликка талабгор бўлолмайди.

ЯШАШНИ ИСТАМАГАН ЎЛИШИ МУМКИН

Голландия жаҳонда биринчи бўлиб, инсон ҳаётдан ихтиёрий равишда, муддатидан илгари кўз юмиши мумкин бўлган мамлакатга айланди.

Куни кеча мамлакат сенатидаги 75 депутатнинг 46 таси эвтаназия – ҳаёт билан ихтиёрий видолашишга рухсат берилишини ёқлаб овоз берди. Буни Голландиянинг аксарият аҳолиси қўллаб-қувватламоқда. Энди қонун лойиҳасига Нидерландия қироличаси Беатрикс имзо чеккандан сўнг у кучга киради.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, қонунга кўра ҳар ким хоҳлаган пайтда у дунёга равона бўлишига йўл қўйилмайди. Ихтиёрий равишда ҳаётдан кўз юмишга кўмаклашиш аввало тузалмас дардга мубтало бўлганлар, касаллик туфайли қаттиқ азоб чекаётганларгагина тадбиқ этилади. Бунинг учун улар врачларга бир неча маротаба мурожаат этишлари лозим.

Аммо Гаагада юқоридаги қонунни кучга киритишга қарши бир неча жамоат ташкилотлари томонидан норозилик намойишлари ҳам бўлиб ўтди.

ШАҲЗОДАНИНГ ОРЗУСИ

Маълумки, японлар ўз юртларини императорсиз тасаввур этишолмайди. Улар императорни Худо юборган, яъни «осмон ўғли» деб таърифлашади.

Агар масалага шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, яқин келажакда Япония императорсиз қолиши мумкин. Чунки тахт вориси бўлмиш Нарухитонинг ёши 39 да, унинг рафиқасиники 37 да бўлишига қарамай улар фарзанд кўрганларича йўқ. Агар аҳвол шундай давом этадиган бўлса, тахт кимга насиб этишини ҳеч ким айтиб беролмайди. Сабаби 1889 йилда эълон қилинган қарорга мувофиқ тахтни фақат эркаклар эгаллаши керак.

Бу масалада 1924 йилгача императорларда муаммо бўлмаган. Чунки шу пайтгача уларга 50 дан зиёд аёлга уйланишга рухсат этилган. Демак, биридан бўлмаса, бошқасидан ўғил туғилган.

Аммо ҳозирги шаҳзода Нарухитонинг бобоси Хирохито тахт ворисларига берилган бундай имтиёзни бекор қилди. Ҳозир шаҳзода Нарухитонинг умуман фарзанди йўқ. У куну тун ўғил кўришни орзу қилади. Боз устига унинг укасида эса иккита қиз бор.

Демак, агар келажакда тахтни эгаллаш учун янги шаҳзода дунёга келмаса, мавжуд қонунни ўзгартиришга тўғри келади. Яъни тахтга аёл киши ўтириши мумкин.

ЎЗИНИНГ ДАФН МАРОСИМИГА ЕТИБ КЕЛДИ

Никирагуалик 58 ёшли Сезар Агильера деган киши қабристон ёнидан ўта туриб дафн маросимига келганлар ичида танишлари ва қариндош-уруғларини кўриб қолди. У қабр тепасига келгач эса, атрофдагилар ҳайратдан қотиб қолдилар.

Маълум бўлишича, Сезар бундан бир неча кун олдин уйидан иш билан чиқиб кетганди. Анча вақт уйига қайтолмади. Уйидагилар эса, Сезарни роса қидиришди. Ниҳоят автоҳалокат натижасида ҳалок бўлган одамни Сезар деб ўйлаб, ўликхонадан келтириб дафн қилмоқчи бўлишган.

Бўлиб ўтган воқеа аён бўлгач, ўликни жойига қайтаришди.

ТОВУҚНИНГ ЧАП ОЁҒИ «ЧАПГА» КЕТАР ЭКАН

Брянсклик товуқ гўшти ишқибозлари озиқ-овқат дўконларидан товуқларнинг чап оёғи бутунлай ғойиб бўлганлигидан нолишмоқда. Гап шундаки, кўпчиликнинг гапига қараганда, товуқнинг чап оёғи ўнгига қараганда кучли бўлиб, гўшти ҳам мазали экан.

Шу сабабли паррандаларнинг чап оёқлари маҳаллий тўралар дастурхонига жўнатилар экан. Оддий одамлар эса ўнг оёқни есалар ҳам бўлаверади.

Олмата шаҳрининг бир кўриниши.

ШИМПАНЗЕНИНГ БОШИ НЕГА ОҒРИДИ

Будапештдаги ҳайвонот боғидан иккита шимпанзе эшик очиқ қолганидан фойдаланиб қочиб қолдилар. Улар анча ерга чопиб боргач ажралишдилар. Биринчи шимпанзе ойнали эшикни билмай нариги томонга ўтиш учун ўзини бино ичига отди. Натижада ойна синиб, унинг боши ёрилди. Одамлар полицияга хабар беришгач, у яна жойига келтирилди.

Иккинчи шимпанзе эса, ўт ўчирувчиларга рўпара бўлди. Ўт ўчирувчилар эрмак учун маймун билан роса пивохўрлик қилишди. Ниҳоят кайфи ошиб қолган шимпанзени ҳайвонот боғига олиб бордилар. Иккала маймун эртасига бош оғриғидан зўрға ўзларига келдилар.

ОҚСИЛ КАСАЛЛИГИДАН ФЕРМЕРЛАР ЖАБР КЎРАЯПТИ

Маълумки, ғарбий Европа мамлакатлари, хусусан Буюк Британия, Голландия, Ирландия мамлакатларидаги уй ҳайвонларида тарқалган оқсил касаллиги кўпчиликни ташвишга солмоқда.

Ҳукуматлар маъмурларининг буйруғига кўра, касалланган моллар йўқ қилинаётир. Аммо «ўрмонга ўт кетса, ҳўлу қуруқ баробар ёнади», деганларидек касалликка қарши кураш жараёнида соғлом моллар ҳам нобуд бўляпти.

Бу ҳол кўплаб фермерларнинг хонавайрон бўлишига олиб келаётир. Ўз навбатида фермерлар касал бўлмаган ҳайвонларни йўқотишга чек қўйиш, нобуд қилинган молларга товон тўлашни талаб қилиб, норозилик намойишлари уюштиришмоқда. Полициячилар эса уларга қарши куч ишлатяпти.

Ушбу суратда фуқаро кийимидаги полиция вакиллари намойишга чиққан голландиялик фермерни ҳибсга олаётган пайти тасвирланган.

РЕЙТЕР агентлиги сурати.

Қисқа сатрларда

ЯПОНИЯ. Мамлакатдаги Либерал-демократик партиянинг уч вакили бош вазирлик креслоси учун курашмоқчи эканликларини эълон қилдилар. Аммо уларнинг ичида сайлов олди курашининг пешқадами, собиқ бош вазир Рютаро Хосимато ҳозирча йўқ.

Сабаби у Бош вазир лавозимида эканлиги «янгича фикрловчи» кишини кўрмоқчи бўлган партиядаги ёшлар вакиллари қаршилигига учраган эди.

ЖАНУБИЙ КОРЕЯ. Мамлакат аҳолисининг 57 фоизи Америка Қўшма Штатларининг ракетадан мудофаа миллий дастурига қаршидир. Ушбу лойиҳани амалга оширишга ҳайрихоҳлар эса 32 фоизни ташкил этди.

МАЛАЙЗИЯ. Сингапурлик жарроҳлар бошлари бирлашиб кетган икки сиам чақалоқларини бир-биридан ажратишга муваффақ бўлдилар. Операция беш кеча-кундуз давом этди. Шифокорларнинг фикрига қараганда, ўн ойлик опа-сингил Ганга билан Жамунанинг яшаб кетишлари учун рўй берадиган хавф ортда қолган.

ЮГОСЛАВИЯ. Ахборотларга қараганда, шу ерда мамлакатдаги энг йирик хусусий компаниялардан бирининг эгаси Мирослав Мишкович гаровга олинган. Оммавий ахборот воситалари бизнесменни қутқариш учун 2,5 миллиондан 5 миллион немис маркасигача пул ажратилганлиги эълон қилдилар.

«Адолат»га жавоб берадилар

«БОШ ЁРИЛСА ҲАМ ДЎППИ ОСТИДА ЭКАН-ДА...».

(«Адолат» газетаси, 2000 йил 10 ноябрь, № 41)

Юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган танқидий мақолада тадбиркор О. Таштемировнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари бузилганлиги ва унга нисбатан ноҳақ айб қўйилганлиги танқид қилинган эди. Аввал хабар қилганимиздек, тадбиркорнинг ҳақ-ҳуқуқи тикланди. Ушбу масала юзасидан яна бир жавоб олинди.

«Бош ёрилса ҳам дўппи остида экан-да...» сарлавҳали танқидий мақолада кўрсатилган холатлар Самарқанд вилояти хокимияти адлия бошқармасида текшириб чиқилди.

Текшириш натижалари бўйича О. Тоштемировнинг қонуний манфаатларини кўзлаб унинг асоссиз равишда жиноий жавобгарликка тортилишига сабабчи бўлган мансабдор шахслар ҳисобидан унга етказилган моддий ва маънавий зарарларни ундириш ҳақида судга даъво аризаси тайёрланди.

Х. ФАЙЗИЕВ,
Самарқанд вилояти ҳокимияти адлия бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари.

Гиёҳвандлик пайини қирқамиз

ИТ ВАФО...

ёки «РЕКС», «УМКА» ва «ЗИКА»нинг хизмати

Ҳар куни одатим бўйича эрталаб ишга келгач, навбатчилик қисмидаги маълумотларга назар ташлайман. Ўтган кун давомида республикамиз Давлат автомобиль назорати ходимлари томонидан аниқланган қоидабузарликлар, автомобил йўлларида содир бўлган турли йўл-транспорт ҳодисаларини кўздан кечираман. Маълумотлар орасида гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар ҳам учраб туради.

Гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар кўпроқ жанубий вилоятимиз бўлган Сурхондарё вилоятининг ДАН масканларида аниқланмоқда. Масалан, шу йил 2 апрель куни тахминан соат 17 ларда вилоятнинг Бойсун туманида жойлашган «ДАРБАНД» ДАН масканида хизмат ўтаётган вилоят ИИБ ДАН бошқармаси ходимлари, милиция капитани Н. Атоев ва милиция старшинаси Э. Норқораевлар текшириш учун Чори Умаров бошқарувидаги Тико русумли, давлат рақам белгиси 19В 4755 бўлган автомашинани тўхтатишади. Текширув жараёнида транспорт воситасида қўшни Тожикистон Республикасининг фуқароси борлиги маълум бўлади. Давлат автомобиль назорати хизматида кўпдан бери ишлаётган ҳамда муайян тажрибага эга бўлган ходимлар йўловчидаги бесарамжонликни дарҳол илғашади. Бунинг устига маскандаги «Рекс» лақабли хизмат ити ҳам йўловчининг сумкасига қараб ғингший бошлайди. Бу холат инспекторларнинг шубҳасини янада оширади. Улар йўловчини махсус хонага олиб кириб, қўлидаги сумкасини текширишганда итнинг безовталаниши бежиз эмаслигини, Тожикистон Республикаси Хатлон вилояти, Ғози Малик туманининг «Қирғизистон» жамоа хўжалигида яшовчи, 1957 йилда туғилган Мастона Ғаниева 1 килограмму 473 грамм миқдорида героин гиёҳвандлик моддасини олиб кетаётганлиги маълум бўлади. Мастона ашёвий далиллар билан бирга ички ишлар идорасига топширилади. Давлат автомобиль назорати ходимлари эса ишни янада кучайтиришади. Эртаси, 3 апрель куни эрталаб соат 10 ларда яна ўша икки ходим Рўзимуҳаммад Саидов бошқарувидаги Тико автомашинасини тўхтатишади. Автомашинада кечаги куни гиёҳвандлик моддаси билан қўлга тушган Мастона Ғаниеванинг ҳамқишлоғи, 1951 йилда туғилган Лутфия Амонова ўтирган эди. ДАН ходимлари шубҳали кўринган Тожикистонлик бу фуқарони ҳам «Рекс» лақабли хизмат ити ёрдамида текшириб кўришга аҳд қилишади. Текширув эса уларнинг шубҳаси бежиз эмаслигини, Лутфия Амонова ҳам 1 килограмм 322 грамм миқдорда героин гиёҳвандлик моддасини олиб кетаётганлигини кўрсатади. Лутфияни ҳам ашёвий далиллар билан бирга ҳамқишлоғи Мастонанинг олдига, яъни ички ишлар идорасига олиб боришади. Ана энди бу икки ҳамқишлоқ жиноят йўлига қандай қилиб кириб қолишганлигини терговчига сўзлаб беришади.

Гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятларни аниқлашда Хоразм вилоятининг Питнак шаҳридаги «Саримой» ДАН маскани ходимлари ҳам яхши натижаларни қўлга киритишмоқда. Жумладан, шу йил 26 март куни ушбу масканда хизмат ўтаётган вилоят ИИБ ДАН бошқармаси ходимлари – милиция сержанти Ф. Эшниёзов, милиция кичик сержанти К. Наврўзов ва милиционер-кинолог У. Абдурахмоновлар «Умка» лақабли хизмат ити ёрдамида Тошкент-Урганч йўналишида қатновчи «Мерседес-Бенц» русумли, давлат рақам белгиси 03-71 ТНП бўлган автобусни текшириш учун тўхтатишади. Текширув жараёнида автобусда кетаётган опа-сингил Муяссар ва Мақсуда Собироваларнинг қўл сумкасидан умумий миқдори 223,5 грамм миқдорида героин гиёҳвандлик моддаси топилади. Жиноий йўл билан бир зумда бойиб кетишни ният қилиб кетаётган опа-сингилларнинг бу орзулари сароб эканлигини, уларни ашёвий далиллар билан бирга ички ишлар идорасига олиб боришганида англаб етишади. Энди улар қонун олдида жавоб беришади.

Гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятларни фош этилишида милициянинг турли соҳа ходимларининг ўзаро ҳамкорликлари яхши натижалар бермоқда. Бунга мисол қилиб Сирдарё вилоятининг Янгиер шаҳрида аниқланган жиноятни кўрсатиш мумкин. Шу йилнинг 4 апрель куни Тошкент – Душанбе автомобиль йўлида хизмат ўташаётган вилоят ИИБ ЖҚБ ходимлари А. Сулаймонов, И. Алимов ва Янгиер шаҳар ИИБ ДАНБ қидирув ва суриштирув бўлинмаси катта инспектори, милиция майори А. Жафаровлар Эгамберди Турсунқулов бошқарувидаги «ВАЗ-2106» русумли, давлат рақам белгиси 12В 4160 бўлган автомашинани текшириш учун тўхтатишади. ДАН ходимига хужжатларини бераётган ҳайдовчининг ҳаяжонланиши, қўлларини титраши ва кўзларини милиция ходимларидан яширишга уриниши шубҳали кўринади. Ходимлар транспорт воситасини синчковлик билан текшириб кўришганида унинг салонида 500 грамм миқдорида героин гиёҳвандлик моддаси борлигини, шу сабабли ҳайдовчи бесарамжон бўлаётганлигини аниқлашади. Эгамберди Турсунқулов ҳам ашёвий далиллар билан бирга Янгиер шаҳар ички ишлар бўлимига топширилади.

Худди шу куни вилоятнинг Гулистон шаҳридаги «Гулистон» мунтазам ДАН масканида ҳизмат ўтаётган шаҳар ИИБ ДАНБ ходимлари, милиция капитани А. Бойэшонов, милиция старшинаси У. Алимжонов ва ИИБ ЖҚБ ходими Р. Ориповлар маскандан ўтаётган Ўткир Беккулов бошқарувидаги «ЗИЛ-138» русумли, давлат рақам белгиси 12В 5385 бўлган транспорт воситасини «ЗИКА» лақабли хизмат ити ёрдамида текширишади. Текширув жараёнида автомобиль йўловчилари Эркин Ҳоликбердиев ва Юнус Пиримқуловларнинг ёнидан 100 грамм миқдорда марихуана гиёҳвандлик моддаси топилди.

Ҳа, жиноятга жазо ҳамиша муқаррар. Буни шу йўлга билиб-билмай кириб қолаётганлар, атайлаб жиноят содир этаётганлар ҳамда бегуноҳ инсонларни шу нопок йўлга бошлаётганлар унутмасинлар.

Мансуржон РИХСИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ ДАНББ ходими, милиция майори.

Жиноят ва жазо

АРИҚ ЁНИГА КЎМИЛГАН ЖАСАД

Абдивосит Маматалиев ишламай катта-катта тишлашга хомтамалардан. У текин луқма қидириб изғигани изғиган бўлди. Асли Андижон шаҳрида туғилган бу йигит уйланди, лекин «ола ҳуржун»ни елкасида кўтариб юришдан ор қилди. Аниқроғи бу унга оғирлик қилди. Э, бор-э, деди-ю жажжигина фарзанди ҳам кўзга кўринмай, умид билан бир ёстиққа бош қўйган умр йўлдоши билан ажрашди. Хотинини бева, фарзандини етим қилган бу норасо юртини ташлаб Россияга кетиб қолган ва 19 ёшидаёқ судланган эди. У ўшанда Россия ЖК 247-моддаси билан жавобгарликка тортилганди. Буни қарангки, унга бу жазо чивин чаққанчалик ҳам таъсир қилмади.

Жазо муддатини ўтаб қайтгач қардош Қирғизистоннинг Ўш вилояти Қорасув тумани «Қорасув» давлат хўжалигининг Ғайрат участкасига бориб яшай бошлади. Аммо бу ерда ҳам кўним топмади. Сабаби, унинг яна дайдилик касали хуруж қилганди.

Абдивосит Оҳангарон туманидаги «Янги ҳаёт» жамоа хўжалигига келиб, деҳқон қиёфасида намоён бўлди. У одамларнинг назарида деҳқону аслида талончи-ўғри эди. Поччаси Солижон Хўжақулов, жияни Саидахрор Ғанижонов, танишлари Баҳодир Усмонов ва Ҳусниддин Фозиловлар билан ҳуфёна тил бириктириб,шу жамоа хўжалиги 5-бригадасида яшовчи, 1983 йилда туғилган Сергей Ивановнинг дала ҳовлисига тўсиқ сифатида қўйилган тиконли симларни омбир ёрдамида кесишиб, унинг молхонасига киришади. Қарашса, икки бош сигир ял-ял турибди. Ўғрилар бирлашиб сигирни худди оналарининг маҳрига тушгандек етаклаб чиқиб кетишди.

Бироқ йўлда Б.Усмонов етаклаб кетаётган оқ қора рангли сигир ҳуркиб қочиб қолади. Ўғрилар эса уни ҳар қанча уринишса ҳам тутолмай, ноилож биттагина сигир билан «ов»дан қайтишди. Кейин улар сигирни 3-бригада дала шийпонида кўриб турган Х.Фозиловнинг «ГАЗ-3309» русумли 69-06 ТНП давлат белгили авто-машинага юклаб, Тошкент шаҳар Қўйлуқ мол бозорига олиб келиб, номаълум шахсга сотишди-да пулини ўртада «арра» қилишди.

Бироқ Сергей Иванов сигирни ўғирлаб кетсалар ҳам оғзига мум тишлаб юрадиганлар хилидан эмас эди. У из олиб юриб сигирини кимлар ўғирлаганини билиб олди. Табиийки, бундан ўғриларнинг ғазаби жўш урди. Улар ўзаро маслаҳатлашиб Ивановни тезроқ ўлдириш йўли билан қилган жиноятларининг фош бўлишини олдини олмоқчи бўлишди.

С.Хўжақулов С.Ғанижонов ва А.Маматалиевлардан иборат талончи-жиноятчилар қўйниларини тошлар билан тўлғазиб, қўлларига кетмон ва ломларини олиб Ивановни ўлдириш учун қадамларини ташладилар. Бу пайтда Иванов қабиҳларнинг разил ниятларидан бехабар 15-бригада даласида молларини боқиб юрган эди. Ваҳшийлар қария Ивановни кимсасиз далада учратганлари режаларини амалга ошириш учун айни муддао эди. Дастлаб Хўжақулов жабрланувчи бошининг олд томонига тош билан урди. Кейин Ғанижонов қўлидаги кетмонни ишга солди... Учовлон Ивановнинг ўлганига ишонч ҳосил қилишгач, қилиб қўйган ваҳшиёна жиноятларини яшириш ниятида марҳумнинг жасадини ташлашди-да, бир-бирларига туя кўрдингми йўқ, дейишиб воқеа жойидан жуфтакни ростлашди.

Дарҳақиқат, бу уч қотилнинг қилмишини ҳеч ким пайқамади. Бироқ Ивановнинг сирли равишда ғойиб бўлгани ҳақида дув-дув гап тарқалди. Бундан олдинроқ эса Иванов сигирларининг ўғирланганлиги ҳақида туман ИИБ участка нозири Абдулазиз Анорқуловга ариза берган эди. Мана, орадан кўп ўтмай энди унинг хотини Ивановнинг ўзи бедарак йўқ олгани тўғрисида шикоят ёзди. Табиийки, участка нозири ИИБ томонидан тузилган тезкор қидирув гуруҳи билан биргаликда муҳим тадбирларни амалга оширишди. Пировардида гумондор Солижон Хўжақулов билан Саидахрор Ғанижоновлар қўлга олиниб, тергов қилинди. Бу икки қотил кўрсатмаси билан Ивановнинг жасади ҳам кўмилган жойидан топилди. С.Хўжақулов, С.Ғанижонов, Б.Усмонов, Х.Фозилов ва А.Маматалиевлар аввал Ивановнинг молини ўғирлаганликлари, кейин эса бу жиноятлари очилиб қолишидан қўрқиб, жабрланувчини қасддан ўлдирганликлари тўлиқ ўз исботини топди. Ҳеч қандай из қолдирмаган мазкур жиноятни очишда Оҳангарон туман ИИБ тергов бўлими бошлиғи Фахриддин Комилов, шу туман ИИБ да участка катта нозири Бобур Ҳусеинов ва участка нозири Абдулазиз Анорқуловларнинг зийраклиги ва ҳушёрлик билан амалга оширган тадбирлари яхши натижа берди.

Суд мажлисида иштирок этган барча кишилар, айниқса марҳумнинг жасадини қотиллар кўмиб ташлаган жойдан қазиб олиш чоғида гувоҳ сифатида иштирок этган «Янги ҳаёт» хўжалиги деҳқони Тўлқин Алиқулов қотилларнинг бу ваҳшиёна қилмишини қаттиқ қоралади. Суд Сайидаҳрор Хўжақуловни ўлим жазосига маҳкум этди. Қолган жиноятчилар ҳам қилмишларига яраша жазоларини олдилар. Бироқ бу суд жараёнида Абдувосит Маматалиев йўқ эди. У қилар ишни қилиб қўйиб, жазодан қочиб юрган, туман ИИБ эса унга нисбатан қидирув эълон қилган эди. Амалга оширилган таъсирчан чоралар натижасида бу қочоқ қотил ҳам тутиб келинди. Суд унинг ҳам ишини алоҳида ҳолатда бўлса-да кўриб чиқиб, 20 йилга озодликдан маҳрум этди. Энди Абдумутал бу жазони қаттиқ режимдаги калонияда ўтайди. Шунингдек, Ивановлар хонадонидан ўғирланган сигир қийматини ҳам бошқа ҳамтовоқлари билан биргаликда тўлайди.

Худди шундай, ҳуқуқий, демократик давлат қураётган мамлакатимизда ҳеч кимнинг мулкига тажовуз қилинишига йўл қўйилмайди. Бу жирканч ишга қўл урганлар эса амалдаги қонунларимизга мувофиқ биз юқорида қилмишларини баён этган жиноятчилар каби қаттиқ жазоларга мубтало этилади. Шундай экан, бировнинг ҳақига, жонига қасд қилмай, ҳалол, пешона тери эвазига пул топиб эркин яшаганга не етсин.

Эрмуҳаммад ШЕРМАТОВ,
Тошкент вилояти жиноят ишлари бўйича суд раисининг ўринбосари.
Мурод Калонхон,
«Адолат» мухбири.

Газетхон илҳоми

ОНАЖОН

Калбимга қайғу, ғам соя солганда,
Ҳижронлар кўксимдан паноҳ олганда,
Нажот излай-излай кўзларим гирён,
Сизни соғинаман азиз онажон.

Оқшомлар бошимга ўраб рўмолин,
Кўргандай бўламан ойдек жамолин,
Тушимга кирсангиз қанийди бир он,

Сизни соғинаман азиз онажон.

Кўзимда чеҳрангиз жавлон уради,
Қонимда қонингиз жўшиб туради,
Дилимда меҳрингиз уйлар қуради
Сизни соғинаман азиз онажон.

Умр карвонлари елиб ўтдилар,
Кексалик отлари қувиб етдилар,
Ёшлик хаёллари қайга кетдилар,
Сизни соғинаман азиз онажон.

Мен бугун онаман, онаман бугун,
Фарзандлар меҳрила ўсади кўнглим,
Ҳар қанча бахтлиман десамда шу он,
Сизни соғинаман азиз онажон.

БОЙЧЕЧАК

Гўё сепин ёйгандек келинчак,
Чор атрофни безади шу бойчечак,
Шабнам ювар юзларини чак-чак-чак.
Баҳоройнинг тўнғичгина боласи,
Ер бағридан унди жигар пораси.
Кулгу бўлди оғиз тўланоласи
Йўқлаб келди «Наврўз» бегим холаси.

Эзгулигу гўзалликнинг элчиси,
Адирларни тутса ифорли иси,
Қуёшимнинг қалб тафти ошди,
Гулчеҳраой севинчла бахт улашди.

Одинахон СОЛИЕВА.

Шифокор.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 10 апрелдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари
343 сўм 92 тийин қилиб белгиланди.

УЗОҚ ЯШАШНИНГ ЯНА БИР УСУЛИ

Биз биламизки, узоқ умр кўриш ҳар кимга ҳам насиб этавермайди, лекин барчамиз узоқ умр кўришни орзу қиламиз. Айтишларича, тоғли халқлар, ҳавоси тоза ўлкаларда яшовчи кишилар узоқ умр кўришади. Лекин оддий ҳаётимизда ҳам узоқ яшаётган кишилар анчагина топилади. Биз кўпинча улардан узоқ умр кўриш сирларини билишга ҳаракат қиламиз. Улар кўпинча соғлом ҳаёт тарзини ўтказишганини, зарарли, яъни сигарет чекиш, спиртли ичимлик ичиш ва бошқа иллатлардан воз кечишганини таъкидлашади.

Яна шундай серташвиш, лекин узоқ умр кўрганлардан бири америкалик автомобил магнити Генри Форддир (1863-1947). Бу таниқли киши узоқ ҳаёт кечириш сирларини билишни истаган тиниб-тинчимас мухбирларга шундай жавоб берган эди: «Бутун ҳаётим мобайнида мен оддий бир қоидага риоя қилганман. Шундай вазият бўладики, агар оёқда тик туриш ёки ўтиришга имконият бўлса, албатта ўлтиришга ҳаракат қилардим. Агар ўлтириш ёки ётишга имконият бўлса мен ётишни ўзимга лозим кўрардим. Мана шундай оддий қоидага умрим бўйи риоя қилдим».

Демак, жонининг қадрига етган киши узоқ яшаркан-да!

Ҳ. АБДУЛЛАЕВ.

Долзарб мавзу

ОҚСИЛ ХАВФЛИ КАСАЛЛИК, УНДАН ҚАНДАЙ ҲИМОЯЛАНИШ МУМКИН?

Мана бир неча ойдирки, кўпчиликнинг тилида оқсил (яшур) касаллиги ҳақидаги ташвишли гаплар юрибди. Айни пайтда Европа мамлакатларидаги чорва моллари орасида тарқалган бу касаллик кўпчиликнинг, хусусан оммавий ахборот воситаларининг диққат марказида.

Россия газета-журналлари ҳамда телевидениеси маълумотларига эътибор берадиган бўлсак, ушбу касаллик тарқалган жойларда мамлакатлар иқтисодига катта зарар етказмоқда. Қанчадан-қанча маблағ, меҳнат эвазига семиртирилган моллар ўлдирилиб, ёқиб юборилаяпти. Энг ташвишланарлиси, оқсил касаллигининг тез ёйилаётганлигидир. Сўнгги маълумотларда қайд этилишича, касаллик Қозоғистон ва Қирғизистонга ҳам етиб келибди.

Демак ҳозирги вазифа ушбу касаллик келиб чиқиш сабабларини чуқур ўрганиш, юртимизга кириб келишига ишончли тўсиқ қўйиш, энг асосийси аҳолини касаллик аломатлари, унинг олдини олиш йўлларидан воқиф қилиш лозимдир.

Масалага шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, аввало касаллик ҳақида айрим маълумотларга эга бўлиш керак, деб ўйлаймиз.

Яшур-ўткир вирусли юқумли касаллик бўлиб, одамларга ҳайвонлар орқали юқади. Оғиз бўшлиғи, бурун шиллиқ пардасининг яллиғланиши ҳамда бармоқлар терисининг зарарланиши билан ўтади.

Яшур қўзғатувчи ўта кичик ҳажмдаги шарсимон вируслар ҳисобланади. Булар ташқи муҳитга ўта чидамли, қуритилганда ва музлатилганда узоқ муддат сақланади. Ҳайвонлар билан ишловчи ходимларнинг кийимларида 3 ҳафтагача, ҳайвонлар юнгида бир ой давомида, касал ҳайвонлардан олинган маҳсулотларда узоқ муддат сақланади. Қайнатилганда ва қуёш нури таъсирида тез ўлади.

Хўш, касаллик шундай хавфли экан, унинг манбаи нима эканлигини билиб қўйиш фойдадан ҳоли бўлмайди. Маълумотларга қараганда, касаллик манбаи касалланган мол, қўй, эчки ва чўчқалар ҳисобланади. Вируслар ташқи муҳитга касал ҳайвон организмидан сўлаги, сийдиги, ахлати, суви, ярлардаги суюқликлар билан ажралиб чиқади. Вирусни ташқи муҳитга ажралиши яширин давридан бошланиб, касалликнинг 10-12 кунларигача давом этади.

Касаллик асосан хом сут истеъмол қилганда, ҳайвонларни парвариш қилганда, сут соққанда, чўпон, соғувчи, ветеринария ходимларига кўпроқ юқади.

Демак, ўз-ўзидан, касаллик юққанда қандай ҳолат юз бериши мумкин, деган савол туғилиши табиий. Давлат санитария-эпидемиология назорати маркази мутахассисларининг айтишича, касаллик ўткир бошланиб, тана ҳарорати кўтарилади, бош оғрийди, мускуллар ва бел соҳасида оғриқ пайдо бўлади. Тил, лаб, юмшоқ ва қаттиқ танглай, лунжларнинг шиллиқ пардалари қизариб, шишларига майда пуфакчалар қўшилади. Дастлаб пуфакчалардаги суюқликлар тиниқ бўлиб, кейинчалик сариқ лойқа сувга айланиб, 1-2 суткадан сўнг пуфакчалар ўз ўзидан ёрилади ва яралар пайдо бўлади. Бундай тошмалар қўл ва оёқ терилари, жинсий орган силлиқ пардаларига ҳам ўтиши мумкин.

Яшур касаллиги шунчалик хавфли экан ундан инсон ўзини ҳимоя қилиши мумкинми? Албатта мумкин. Бунинг учун аввало:

— хонадонларда ҳайвонлар касал бўлган ҳолатларда зудлик билан бу ҳақда ветеринария ходимларига, оила аъзоларидан бирортасида касалликка шубҳа туғилса тиббиёт ходимларига хабар бериш керак;

— ҳайвонларни фақат кушхоналарда ветеринария ходимларининг кўригидан ўтказилгандан кейин сўйилиши лозим;

— сутни фақат қайнатилгандан сўнггина истеъмол қилиш керак;

— касал ҳайвоннинг сути ва бошқа маҳсулотларини мутахассисларнинг маслаҳатисиз истеъмол этиш мумкин эмас;

— сут-товар фермерларнинг ходимлари, барча чорвадорлар чорва ҳайвонларига қараётганларида махсус кийим-кечакларни кийиб олишлари, доимо тиббиёт ходимларининг назоратида бўлишлари керак;

— чорва ҳайвонларини касалликка қарши эмлатиш зарур;

— қассобхоналарда сўйилган гўштлар албатта ветеринария ходимларининг текширувидан ўтказилган бўлиши шарт;

— гўшт ва гўшт маҳсулотлари ҳамда сут ва сут маҳсулотлари билан савдо қилаётган жисмоний шахслар шахсий гигиена қоидаларига қатъи амал қилишлари даркор.

Ана шунда кўнглимиз тинч бўлиб, касалликдан фориғ ҳолда, бемалол ҳаёт завқини сураверамиз.

К.РИХСИЕВ.

Ҳикоят

ҒИЙБАТ УЧУН МУКОФОТ

Ҳасан Басрийнинг олдиларига бир киши келиб деди:

– Ҳазратим, Сизни бир киши шундай ғийбат қилдики, асти қўяверасиз.

– Сен уникида бўлдингми? – сўради Ҳасан Басрий ундан.

– Ҳа, – деди у. – Мени роса меҳмон қилди. Тансиқ таомлардан қўйди олдимга. Лекин йўқ ердаги туҳматлар билан сизнинг шаънингизни тўкди.

– Сен унинг тансиқ таомларини қорнингга сиғдириб сану, лекин ғийбат гапларни сиғдиролмабсанда. Шу гапларни келиб менга айтишинг шартмиди? – Ҳа, майли, мана буни ўша ғийбатчига элтиб бер, – деди Ҳасан Басрий қўйнидан бир ҳовуч хурмо олиб. – Бу унга хизмат ҳақи.

– Нега ҳазрат! Сизни ғийбат қилганга ҳақ берасиз? – дея ҳайратга тушиб сўради у.

– Чунки, – деди Ҳасан Басрий, у мени ғийбат қилиб, шу пайтгача қилган гуноҳларимни ўзиники қилиб олибди. Мана шунинг учун ҳақига беряпман-да хурмоларни. – Олиб бориб бер!

БИЛАСИЗМИ?..

• Умар Ҳайёмнинг «Рубоийлар» асарининг қўлёзмаси 1912 йилда «Титаник» билан ғарқ бўлган.

* * *

• Саудия Арабистони аҳолисининг 55 фоизи ўз қариндошлари билан никоҳланади.

* * *

• Бир кило атиргул ёғи олиш учун 3 тонна гулбаргни қайта ишлаш зарур.

* * *

• Грециянинг баъзи қишлоқларида хотин-қизлар байрами куни эркаклар умуман кўчага чиқмайдилар.

* * *

• Шахмат ихтиро этилган Ҳиндистонда унинг қадимги номи «чатуранга» эди. Бу қадимий ҳинд адабий тилида «тўрт қисм» деган маънони англатади. Чунки дастлаб бу ўйинда тўрт киши иштирок этарди.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Д. К. ҚИРҒИЗБОЕВ (бўлим мудири), Р. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона – 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими – 136-55-64.
Навбатчи – Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ
Саҳифаловчи – Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма Г– 2336, ҳажми–2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А–2
Газета IBM компьютерида терилди.

Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар. Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти–20.00. Босишга топширилди 20.00.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.